

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 122/2018-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. februára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA] a [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpených advokátom JUDr. Jánom Vajdom, advokátska kancelária, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 32/2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] a [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. decembra 2017 doručená sťažnosť [REDAKČIA] a [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 32/2016.

2. Zo saznosti vyplýva, že na okresnom súde pod sp. zn. 5 C 32/2016 od 1. marca 2016 do sucasnosti prebieha konanie, v ktorom sú sazovatelia žalovanými, o určenie toho, že spoluvlastnícke podiely patria do dedictva. Napriek tomu, že odo dňa začatia tohto konania uplynulo 21 mesiacov, do dnešného dňa nie je toto konanie podľa sazovateľov právoplatne skončené. Vo veci sa do dnešného dňa neuskutočnilo žiadne pojednávanie a nebolo vydané žiadne meritórne rozhodnutie.

2.1 Sazovatelia uvádzajú, že listom z 5. septembra 2016 podali JUDr. Gabriele Kyseľovej, predsedníčke okresného súdu, saznosť na prietáhy v tomto konaní podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu, že vo veci sa riadne nekoná.

2.2 Listom Krajského súdu v Žiline sp. zn. Spr. 11098/16 z 22. septembra 2016 bolo oznámené, že celková dĺžka tohto konania súvisí s nemožnosťou doručenia pisomnosti žalobcom v 2. a 4. rade, pretože bolo zistené ich umrtie, a že v tomto konaní sa priebežne vykonávajú procesné úkony. Zároveň bolo sazovateľom oznámené, že vo veci neboli zistené zbytočné prietáhy, a preto nie je potrebné prijať žiadne opatrenia pre plynulý postup v tomto konaní.

2.3 Samotná skutočnosť, že toto konanie trvá už 21 mesiacov podľa sazovateľov preukazuje porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Takáto dĺžka konania predlžuje stav právnej neistoty do tej miery, že právo na súdnu ochranu sa podľa sazovateľov stáva iba iluzornym právom. Odporca koná spôsobom, ktorému chýba účelnosť a efektívnosť, o má výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku tohto občianskeho súdneho konania.

2.4 Sazovatelia dodávajú, že v posudzovanom konaní žalobcovia iba postupne odstraňujú vady svojej žaloby z 26. februára 2016, na základe ktorej 1. marca 2016 začalo dotknuté konanie. Do dnešného dňa sa podľa slov sazovateľov vo veci neuskutočnilo žiadne pojednávanie. Okresný súd do dnešného dňa nerozhodol o návrhu sazovateľov na

odmietnutie žaloby žalobcov pre procesné nedostatky ich žaloby. Do dnešného dňa nebolo podľa vyjadrenia sťažovateľov vo veci vydané žiadne meritórne rozhodnutie, neustále sa riešia procesné veci, čo je spôsobené nedostatkami a vadami žaloby žalobcov.

3. S poukazom na uvedenú argumentáciu sťažovateľa ústavnému súdu navrhli vydať tento nález:

„Základné právo sťažovateľov [redacted] a [redacted] rod. [redacted] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp.zn. 5 C 32/2016 porušené bolo.

Okresnému súdu Námestovo prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp.zn. 5 C 32/2016 konal bez zbytočných prieťahov.

[redacted] sa priznáva finančné zadostučinenie v sume 1.000,- EUR, ktoré je mu Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

[redacted] rod. [redacted] sa priznáva finančné zadostučinenie v sume 1.000,- EUR, ktoré je jej Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Námestovo je povinný zaplatiť [redacted] a [redacted] rod. [redacted] trovy konania v sume 468,51 EUR ...“

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

5. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

5.1 Účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov vymedzil ústavný súd vo svojej skoršej judikatúre tak, že „účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu“ (II. ÚS 26/95). Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je príkazom pre všetky štátne orgány na také konanie, ktoré vytvára právnu istotu pre subjekty práva. Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zákonodarca zabezpečuje prostredníctvom procesno-právnych inštitútov, ktoré sú štátne orgány vrátane všeobecných súdov povinné efektívne a vecne správne využívať.

5.2 Je však prirodzené a ústavný súd to už vo svojej judikatúre zdôraznil, že každé namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu a ústavný súd akcentuje tri základné kritériá v súvislosti s namietanými prietahmi v konaní pred všeobecnými súdmi: zložitosť veci, správanie účastníkov konania a postup súdu (porov. napr. I. ÚS 3/00 alebo I. ÚS 7/02). Medzi kritériá,

na ktoré ústavný súd tiež prihliada pri svojom rozhodovaní, patrí aj predmet sporu v posudzovanom konaní a význam sporu pre sťažovateľa (porov. napr. II. ÚS 32/02 alebo I. ÚS 19/00). Napokon ústavný súd taktiež prihliada v konkrétnom prípade na čas trvania konania (porov. napr. I. ÚS 92/97), resp. na celkovú dĺžku konania (porov. napr. III. ÚS 123/02). Obdobne i Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo vzťahu k právu na prejedanie záležitosti v primeranej lehote v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru skúma primeranosť lehoty (reasonable time) konania v rámci konkrétnych okolností prípadu aplikujúc pritom štyri základné kritériá pre posúdenie primeranosti danej lehoty: zložitosť veci, správanie sa sťažovateľa, postup štátnych orgánov a význam sporu pre sťažovateľa (pozri napr. Sürmeli v. Nemecko, č. 75529/01, rozhodnutie ESLP z 8. 6. 2006, bod 128; Frydlender v. Francúzsko, č. 30979/96, rozhodnutie ESLP z 27. 6. 2000, bod 43).

5.3 Ústavný súd však poukazuje na svoje predchádzajúce rozhodnutia, v ktorých opakovane vyslovil, že ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe nemusí ešte zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (pozri napr. III. ÚS 91/04 alebo II. ÚS 129/06) a že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (pozri napr. I. ÚS 46/01, III. ÚS 92/03 alebo I. ÚS 149/02, príp. III. ÚS 372/09). Na kratšie obdobia nečinnosti všeobecného súdu ústavný súd spravidla prihliada len vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku súdneho konania (rovnaké závery ústavný súd vyslovil taktiež napr. v III. ÚS 199/02 alebo I. ÚS 57/01).

5.4 Na základe záverov deklarovanych v predchádzajúcom bode ústavný súd napríklad v minulosti nepovažoval postup všeobecného súdu v sporovom konaní po uplynutí jedného roka od podania žaloby na tomto súde do podania sťažnosti ústavnému súdu za taký postup, ktorý by bolo možné kvalifikovať ako prietahy v konaní takej intenzity, ktorá by zakladala porušenie práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (pozri IV. ÚS 147/04). Z najnovšej judikatúry možno odkázať na uznesenie sp. zn. II. ÚS 715/2017, ktorým ústavný súd odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti sťažnosť na porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, keďže ústavný súd

vyhodnotil dĺžku nečinnosti súdu od 11. marca 2015 do 22. septembra 2017 (do podania sťažnosti ústavnému súdu), t. j. 30 mesiacov, ako dĺžku, ktorá nesignalizuje porušenie označeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Ústavný súd uviedol: „Pri rozhodovaní ústavný súd vychádza aj z charakteru... konania... Skutočnosť, že v posudzovanej veci nedošlo dosiaľ k fakultatívnemu nariadeniu pojednávania, resp. k iným úkonom zistiteľným z pohľadu sťažovateľa, ešte sama osebe neznamená, že odvolací súd je vo veci úplne nečinný. Ústavný súd aj preto nevyhodnotil doterajšiu dĺžku odvolacieho konania od predloženia veci odvolaciemu súdu (11. marca 2015, pozn.) do podania tejto sťažnosti (22. septembra 2017, pozn.) za nezlučiteľnú so základným právom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. K takémuto záveru ústavný súd dospel aj s prihliadnutím na krajským súdom oznámený predpokladaný termín rozhodnutia vo veci (december 2017, pozn.)... Po preskúmaní sťažnosti a postupu krajského súdu v napadnutom konaní ústavný súd dospel k záveru, že doterajšia dĺžka napadnutého odvolacieho konania nesignalizuje nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľom označených práv. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.“

5.5 Prístup ústavného súdu nie je špecifickým ani z komparatívneho pohľadu zohľadňujúc najmä judikatúru ESĽP. Medzi mnohými možno poukázať na viaceré rozhodnutia ESĽP, v zmysle ktorých ESĽP v súvislosti s právom na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru s ohľadom na ojedinelú nečinnosť súdu členského štátu a charakter súdneho konania toleroval napr. 20 mesiacov nečinnosti odvolacieho súdu, kým rozhodol o odvolaní sťažovateľa (pozri *Cesarini v. Taliansko*, č. 11892/85, rozhodnutie ESĽP z 12. 10. 1992, body 20 – 21) alebo 28 mesiacov trvajúce obdobie nečinnosti súdu (od podania žaloby do výzvy súdu k jej doplneniu) v rámci civilného konania (pozri *Dostál v. Česká republika*, č. 52859/99, rozhodnutie ESĽP z 25. 5. 2004, body 192 – 193).

6. Aplikujúc popísané východiská na vec sťažovateľov ústavný súd hodnotil z pohľadu potenciálnych prietáhov (resp. nečinnosti) obdobie konania pred okresným súdom od 1. marca 2016 (začatie konania) do decembra 2017 (podanie tejto sťažnosti), teda

spolu obdobie 21 mesiacov. Ústavný súd nepokladá celé vymedzené obdobie za obdobie nečinnosti okresného súdu, keďže vo veci okresný súd jednak konal s cieľom odstránenia väd žaloby, ako aj jeho povinnosťou bolo vysporiadať sa s relevantnou právnou skutočnosťou, a to úmrtím žalobcov v 2. a 4. rade, a pre tieto účely vykonať procesné úkony, kde úmrtie žalobcov predstavuje objektívnu právnú skutočnosť, pre ktorú sa nevyhnutne dotknuté konanie predlžuje.

6.1 Zohľadniac (i) sťažovateľmi opísaný skutkový stav, (ii) charakter skutkového stavu, (iii) posudzované kritériá v konaní o sťažnosti pre namietané porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, (iv) okresným súdom nevyhnutne vykonané úkony v predmetnom konaní a (v) ustálenú judikatúru ústavného súdu ústavný súd konštatuje, že výslednú namietanú dĺžku konania pred okresným súdom (21 mesiacov) v predmetnom konaní nemožno posúdiť ako prietahy (resp. nečinnosť) takej intenzity, ktoré by zakladali porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy alebo porušenie ich práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

6.2 Ústavný súd na základe uvedených dôvodov sťažnosť sťažovateľov pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

7. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nebráni sťažovateľom obrátiť sa opätovne so sťažnosťou na ústavný súd, ak by v budúcnosti okresný súd v napadnutom konaní konal s neodôvodnenými prietahmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. februára 2018